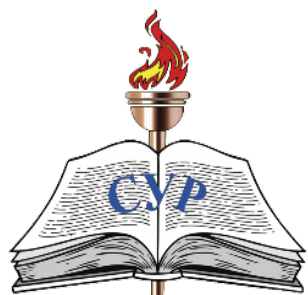

Засуджуємо звірства російської федерації над мирним українським народом!

ВІЛЬНЕ СЛОВО

XXXIV-ий РІК НОВОГО ВИДАННЯ /Н-р 13-14/ ЛИПЕНЬ 2023 р./ ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА 1949 р.

Культурно-просвітницький часопис Союзу українців Румунії

У номері:

- З діяльності голови СУР, депутата Миколи-Мирослава Петрецького
- Завершення навчального року
- Звернення віруючих і старання розв'язати їхню проблему
- День української вишиванки
- Свята Трійця
- Румунія була одним з найбільш конструктивних партнерів
- «Жодних окупацій у Європі більше не буде» – Володимир Зеленський
- Міжнародний день шахів
- Важлива новина з Великобританії
- 28 липня – День хрещення Київської Русі-України

Іван ДРАЧ

Балада про соняшник

В соняшника були руки і ноги,
Було тіло, шорстке і зелене.
Він бігав наввипередки з вітром,
Він вилазив на грушу,
і рвав у пазуху гнилиці,
І купався коло млина, і лежав у піску,
І стріляв горобців з рогатки.
Він стрибав на одній нозі,
Щоб вилити з вуха воду,
І раптом побачив сонце,
Красиве засмагле сонце,-
В золотих переливах кучерів,

У червоній сорочці навипуск,
Що їхало на велосипеді,
Обминаючи хмари на небі...
І застиг він на роки й століття
В золотому німому захопленні:
— Дайте покататися, дядьку!
А ні, то візьміть хоч на раму.
Дядьку, хіба вам шкода?!
Поезіє, сонце моє оранжєве!
Щомиті якийсь хлопчисько
Відкриває тебе для себе,
Щоб стати навіки соняшником.

Завершення навчального року

Завершення навчального року – це момент, коли розподіляються шкільні результати і вручаються премії та відзнаки учням.

Це момент радості для учнів, які працювали і досягли успіхів у знаменитих результатах, а також і момент заохочування для тих учнів, які зустрічали труднощі у навчанні.

Кінець навчального року – перехідний головний момент, як для учнів, так і для батьків. Учні можуть радіти відпочинку і розваги після довгочасному періоді навчання і екзаменів.

Для багатьох учнів кінець навчального року це момент коли забувається про науку і починаються літні канікули. У цьому періоді учні прощаються від викладачів і колегів, закінчують новий цикл життя і підготовляються для наступного етапу.

Під час цих зустрічей, учні нагадуються про добрі і деякі неприємні моменти, які минули в школі. У цьому періоді є дуже важливо навчатися організувати час і розставляти пріоритетні діяльності для досягнення цілей.

Незважаючи, що учні будуть йти різними дорогами, вони завжди будуть нагадуватися за викладачі та друзі, які їх супроводжували у цьому подорожі.

Кінець навчального року приносить із собою ряд викликів, як для учнів, так і для викладачів. Найголовніші це: підсумкові оцінки, управління часу, емоції, а також і занепокоєння.

Закінчення навчального року це не лише навчання одного року освіти, це і новий початок у житті. Учні повинні бути сміливі, щоб стали відважні все що їх чекає.

На запрошення директорів шкіл із сел: Поляни, Вишавська Долина, а також і ліцею імені Тараса Шевченка в Сігету Мармаціей, взяв участь в урочистостях з нагоди завершення 2022-2023-го навчального року і депутат Микола-Мирослав Петрецький.

У своїй промові він привітав вчителів, директорів та учнів за їхні зусилля щодо збереження та популяризацію

ня кількості учнів, які навчаються рідною українською мовою та досягнення до найкращих результатів.

Він нагадував про постійну підтримку, яку надає румунська держава особам, які нале-

жать до національних меншин, забезпечуючи умови для збереження рідної мови, відповідно і освіти рідною мовою. Маючи на увазі про ситуацію в Україні, пан депутат подякував учителям, учням та їхнім батькам за підтримку українських школярів біженців, які навчаються в Румунії, і котрі взяли участь на закінченні навчального року за межами України.

Директори трьох навчальних закладів, учителі, батьки та учні подякували СУР за підтримку освіти рідною українською мовою. СУР також буде організувати національні олімпіади, табори для школярів, екскурсії, курси підвищення кваліфікації та вчительські конференції. Завдяки підтримці Союзу цього року була рекордна участь у шкільних конкурсах та олімпіадах учнів з усіх повітів, де проживають етнічні українці, які були нагороджені грошовими преміями. На урочистих закінчення 2022-2023-го навчального року були присутні: інспекторка української мови – Галина Мікулайчук, перший заступник голови СУР – Василь Пасенчук, заступник голови СУР, Самбор Анна, голова філії Марамуреш – проф. Мирослав Петрецький, голова організації Сігету Мармаціей- Михайло Лаурук, голова організації СУР села Кривий – Іван Рекало, голова організації СУР у Полянах – Михайло Мачока та місцевий радник Сергій Стуляник.

Микола ДУТКА

рідної мови. Він нагадав, що Союз буде підтримувати навчальні заклади, де вивчається українська мова, де були організовані олімпіади та тематичні конкурси, які проводилися у продовження року.

Подякував директорам за запрошення та запевнив їх у своїй підтримці надалі. Він також підкреслив, що чудова співпраця між СУР, та центральними і місцевими органами влади або керівництвом навчальних закладів та вчителями, призвела до збільшен-

Василь Девдюк і його учні: ювілейні вшанування

15 червня 2023 року в Коломийі у Національному музеї народного мистецтва Гуцульщини та Покуття імені Й. Кобринського відбулася науково-практична конференція «Внесок Василя Девдюка у становлення та формування Вижницького та Косівського осередків різьбярства», присвячена 150-річчю Василя Девдюка та 100-річчю косівської школи дереворізбярства.

Василь Девдюк (1873-1951) – визначний майстер метальства та різьби на дереві, новатор у справі декорування виробів з дерева, педагог, громадський діяч, основоположник косівської різьбярської школи.

Наукову конференцію відкрила Ярослава Ткачук – генеральна директорка Музею,

заслужена працівниця культури України. З вітальним словом виступив Іван Кочержук – голова Косівської регіональної організації Національної спілки художників України, заслужений художник України.

Модератором заходу була Катерина Каркадим – завідувачка відділу дерева Музею, заслужена діячка мистецтв України.

У конференції взяли участь науковці, мистецтвознавці, музейники, майстри, студенти, родина В. Девдюка, дослідники й викладачі мистецьких закладів Коломийі, Косова, Вижниці, Чернівців та Івано-Франківська, серед них: Оксана Ротар – в.о. директора Чернівецького обласного краєзнавчого музею, Ольга Фединчук – кандидатка мистецтвознавства, завідувачка відділення образотворчого та декоративно-при-

кладного мистецтва Вижницького фахового коледжу мистецтв та дизайну імені Василя Шкрібляка, Юрій Юсипчук – доцент кафедри методики викладання образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та дизайну Навчально-наукового інституту мистецтв Прикарпатського Національного

(Продовження на 6 стор.)

Марія ПОРОХ,

член Клубу інтелігенції
ім. І.Пелипейка та РО «Просвіта»,
м. Косів.

З діяльності голови СУР, депутата Миколи-Мирослава ПЕТРЕЦЬКОГО

6-7 липня пройшов Міжнародний українсько-румунсько-молдовський бізнес-форум у культурно-мистецькому центрі імені «Івана Миколайчука» в Чернівцях, Україна

Чернівецька Обласна Державна Адміністрація, Обласна Рада, Міська Рада, Чернівецька Торгово-Промислова Палата разом з іншими важливими стратегічними партнерами провели міжнародний українсько-румунсько-молдовський бізнес-форум 6-7 липня в культурно-мистецькому центрі імені «Івана Миколайчука» в Чернівцях, Україна.

Під час зустрічі, обговорювалися питання співпраці в економічній, культурній та освітній сферах, реалізації спільних проєктів та ініціатив, а також визначення та створення міжрегіональних економічних та інвестиційних партнерств між трьома країнами.

Як депутат Румунського Парламенту, Голова Союзу Українців Румунії та спікер першої панельної сесії «Міжрегіональне економічне партнерство: інструменти та можливості для активізації», я наголосив на ефективній співпраці Союзу українців Румунії з українською державною адміністрацією. Ми наголосили на нашій постійній підтримці під час війни в сусідній країні, зосередившись на відновленні постражда-

лого економічного сектору. Водночас, ми відзначили значний розвиток регіональної співпраці за рахунок співпраці на національному рівні.

Водночас, ми звернули увагу аудиторії на важливу роль Румунії у підтримці української держави, яка постраждала від війни, оскільки Румунія була однією з перших країн, яка засудила російську агресію проти України, і є одним з найбільших і найважливіших центрів для біженців.

Водночас, я наголосив на важливості адміністративного партнерства та висловив переконання, що і Україна, і Республіка Молдова незабаром стануть членами Європейського Союзу та НАТО, запевнивши у своїй підтримці та підтримці Союзу українців Румунії всіх проєктів, які будуть розвиватися в майбутньому. Також тут я взяв участь у B2B зустрічах та переговорах між представниками

ділових кіл України, Румунії та Республіки Молдова.

До мене приєдналися представники СУР: Генеральний секретар Ірина-Люба Горват, Перший Віце-президент Василь Пасинчук, Перший Віце-президент Богдан Мойсей, Перший Віце-президент Віктор Семчук, Віце-президент Віктор Григорчук, мої радники Александру Мочернак та Фабіан Попович, Президент Муніципальної організації Сігету Мармацією Міхай Лаурук, а також понад 30 представників бізнесу з повітів Марамуреш, Сучава, Ботошани, Сату-Маре, Яси, Караш-Северин, Тіміш та Бухарест.

Варто відзначити, що Союз Українців Румунії завжди був і залишається традиційним і надійним стратегічним партнером Чернівецької обласної державної адміністрації, демонструючи активну та ефективну співпрацю.

З діяльності голови СУР, депутата Миколи-Мирослава ПЕТРЕЦЬКОГО

«Українці з Румунії – культура, традиції та сучасність»

4 липня, представники українців з шести країн зустрілися у місті Тімішоара, на заході: «Українці з Румунії – культура, традиції та сучасність», фестиваль у якому брали участь багато художніх ансамблів, який вийшов за межі культурного виміру, ставши символом солідарності та дружби до української громади.

У рамках програми «Тімішоара 2023 – Культурна Столиця Європи», організованої Тімішською філією СУР у партнерстві з мерією Тімішоари, український фестиваль став потужною та згуртованою відповіддю громади на виклики та труднощі, з якими стикаються українці в сьогоднішній час.

На круглому столі, який був організований Мерією Тімішоари, брали участь важливі постаті, серед яких Голова Союзу українців Румунії, Пан Микола-Мирослав Петрецький, мер Тімішоари, Домінік Фріц, заступник мера Космін Табере, заступник префекта повіту Тіміш, Сорін Іонеску, Заступник Генерального Інспектора Освіти, Космін Ходжя, Голова філії Тіміш СУР, Юрій Глеба, Генеральний Секретар Союзу, Люба Хорват, Перші Заступники Голови СУР, Василь Пасинчук та Віктор Семчук, представники етнічних меншин Банату та неурядових організацій, які підтримують біженців.

У своєму зверненні, Голова СУР, Пан Микола-Мирослав Петрецький, підкреслили Тімішоару як реальний приклад співіснування, а пропозицію філії СУР Тіміш про організацію заходу розглянули як чудову нагоду розповісти про значні досягнення української громади на заході країни та виклики, з якими вона стикається. Пан Петрецький згадав, що будь-який захід, який присвячується українцям затьмарюється ситуацією в Україні та війною, яку розв'язала Російська Федерація. Голова СУР підкреслив, що, не зважаючи на цю жорстоку реальність, не слід забувати, що Румунія була першою державою, яка надала підтримку, ще від початку повномасштабного вторгнення, Україні та українському народу. Фактично, повіт Тіміш був одним з перших, хто підтримав українських біженців. Пан Петрецький висловив свою вдячність перед всіма тими, хто був задіяний у наданні допомоги Україні, українському народу та українській громаді з Банату.

На зустріч були запрошені і Мирослав Гончак, Заступник Голови Європейського Конгресу Українців (ЕКУ) зі Сербії, Зенон Коваль, Почесний Посол Франкофонних Урядів Бельгії, Ігор Хохолук, керівник представництва Світового Конгресу Українців у Брюсселі та представник Світового Конгресу

Українців, Бельгія (ЕКУ), Віктор Бандурчин, Секретар Європейського Конгресу Українців (ЕКУ), та Ярослава Хортяни, Членкиня Європейського Конгресу Українців (ЕКУ). Зі сторони сусідньої країни, Україна, були пред-

ставники Закарпатської та Івано-Франківської областей, представники державних адміністрацій Хуста, Ямниці, Ужгорода та Чернівців, місто, яке містом-побратимом з Тімішоарою.

В рамках теми – багатокультурність та армонійне співіснування у місті Тімішоара, учасники акцентували увагу на роль етнічних меншин у просуванні толерантності, єдності та солідарності. Важливим суб'єктом, який обговорювався детально, була війна на кордоні Румунії та багатогранна підтримка, яка надана Україні та особам із сусідньої держави, які знаходяться тимчасово у західній частині країни.

Гості з України висловили свою вдячність і вручили дипломи та нагороди на знак подяки румунській стороні за надану гуманітарну допомогу. Вони підкреслили, що Україна чинить опір, але закликали до подальшої підтримки зруйнованої війною країни. Модератором круглого столу була Марія Сабо Кондрей, шкільний інспектор з української мови в ПІО Тіміш.

У другій частині заходу, яка була присвячена параді українських традиційних костюмів та спектаклю художніх ансамблів, після вітального слова проголошеного Головою Філії СУР Тіміш, Юрія Глеби, офіційним особам з країни та із закордону, художнім ансамблям та представникам СУР, був запрошений взяти слово Голова СУР, Пан Микола-Мирослав Петрецький. Він представив Румунію як приклад передової практики у збереженні та просуванні прав національних меншин, оцінюючи, що етнічні українці в нашій країні живуть на благословенній землі, де держава надає меншинам можливості для

просування своїх цінностей – рідної мови, культури та традицій, які є фундаментальними елементами, без яких не може існувати жоден народ.

На сцені на Площі Опері українські художні ансамблі показали вражаючий спектакль. Виступали ансамблі та групи Філії Тіміш: інструментальний колектив «Гармонія» – Бетаусен, вокальний гурт «Чедровена» – Петроаса Маре, група «Дуо Грін» – Малі Ремети, танцювальний ансамбль «Золоті Друзі» – Щука та вокальний гурт «Молода Надія» – Лугож. Від Філій СУР, захоплювали вокальні гуртки: «Мікулянка» із Сату Маре, «Лілея» з Арад, «Рибалка» з Тулча, «Голос Полонини» та «Веселка» з Мараморщини. Українські танці були виконані ансамблями «Весна» – Ботошані та «Червона Калина» – Сучава. Гостями із Сербії були хорний ансамбль «Кобзар», а з України гурт «Віво» – Івано-Франківськ, солісти Леся Баженова, Михайло Васильків та Ганна Бречко. Несподіваним гостем стала Ірина Стец, заслужена артистка України, яка виступила з емоційним сольним концертом.

З діяльності голови СУР, депутата Миколи-Мирослава ПЕТРЕЦЬКОГО

У понеділок, 3 липня 2023 року, брав участь у зустрічі з керівництвом Повітового Інспекторату Освіти Тіміш.

Разом з радником Александром Мочерняком та головою Тімішської філії СУР Юрієм Глебою, мене прийняли три Заступники Генерального Інспектора Освіти: ЗГІО Сімона-Екатеріна Бежан, ЗГІО Космін Ходжа, ЗГІО Франциск Галас та інспектор у справах української меншини Марія Сабо-Кондрей.

Обговорювалися питання якості освіти рідною українською мовою, ситуація зі шкільними підручниками, роль СУР у збереженні та просуванні вивчення української мови в школах Тіміша, проблеми, з якими зіткнулися школи у 2022-2023 навчальному році, рішення для покращення освітнього процесу, а також питання, пов'язані з інтеграцією неповнолітніх українських біженців у румунську систему освіти.

Я наголосив на важливості збереження та розвитку культурної та мовної ідентичності української громади в Румунії через освіту рідною мовою, підкресливши, що СУР підтримує сферу освіти, що проявляється у фінансуванні Олімпіади з української мови та літерату-

ри та шкільних конкурсів, через присудження значних грошових премій та організації численних шкільних поїздок та таборів для учнів-учасників.

СУР організовує Національні Дидактичні Конференції та конкурси для вчителів і директорів шкіл, де вивчається українська мова, і нагороджує переможців призами у вигляді планшетів, ноутбуків, ксероксів, відеопроєкторів та

інших матеріалів, необхідних для дидактичної діяльності.

Я оцінив проєкт, якого здійснив ПІО Тіміш, Початковий курс румунської мови для українців, який відбувся впродовж цього навчального року. Стосовно цього питання, ЗГІО Космін Ходжа та інспектор за спеціальністю представили одні з проблем, з якими стикалися, як наприклад інтеграція учнів та аспекти, які пов'язані з освітніми хабами, з надією на якнайшвидшого вирішення.

Пан ЗГІО Космін Ходжа хотів подякувати за надану підтримку та за клопотання у Міністерстві Освіти стосовно українських біженців. Пані ЗГІО Сімона-Екатеріна Бежан виклала проблеми з якими стикалися під час процесу запису учнів у IX-му класі, а Пан ЗГІО Франциск Галас повторно підняв питання навчальних підручників.

Я подякував панам інспекторам за надану підтримку освіті рідною мовою та за їх участь у освітніх заходах, які присвячені біженцям з України.

Зустріч завершилася високою оцінкою з обох сторін та з встановленням конструктивних цілей у сфері україномовної освіти, які можуть бути досягнуті шляхом продовження не менш плідних стосунків у майбутньому.

Звернення віруючих і старання розв'язати їхню проблему

Під час одного з публічних заходів представники Українського Православного Вікаріату Румунії, а також представники місцевої влади у селі Ремети, повідомили мене про ситуацію, з якою населений пункт стикається вже більше 5 років.

Точніше з 2015 року, коли було прийняте рішення про ремонт та відновлення електропроводки української православної церкви в

с.Ремети і був підписаний відповідний договір на виконання робіт.

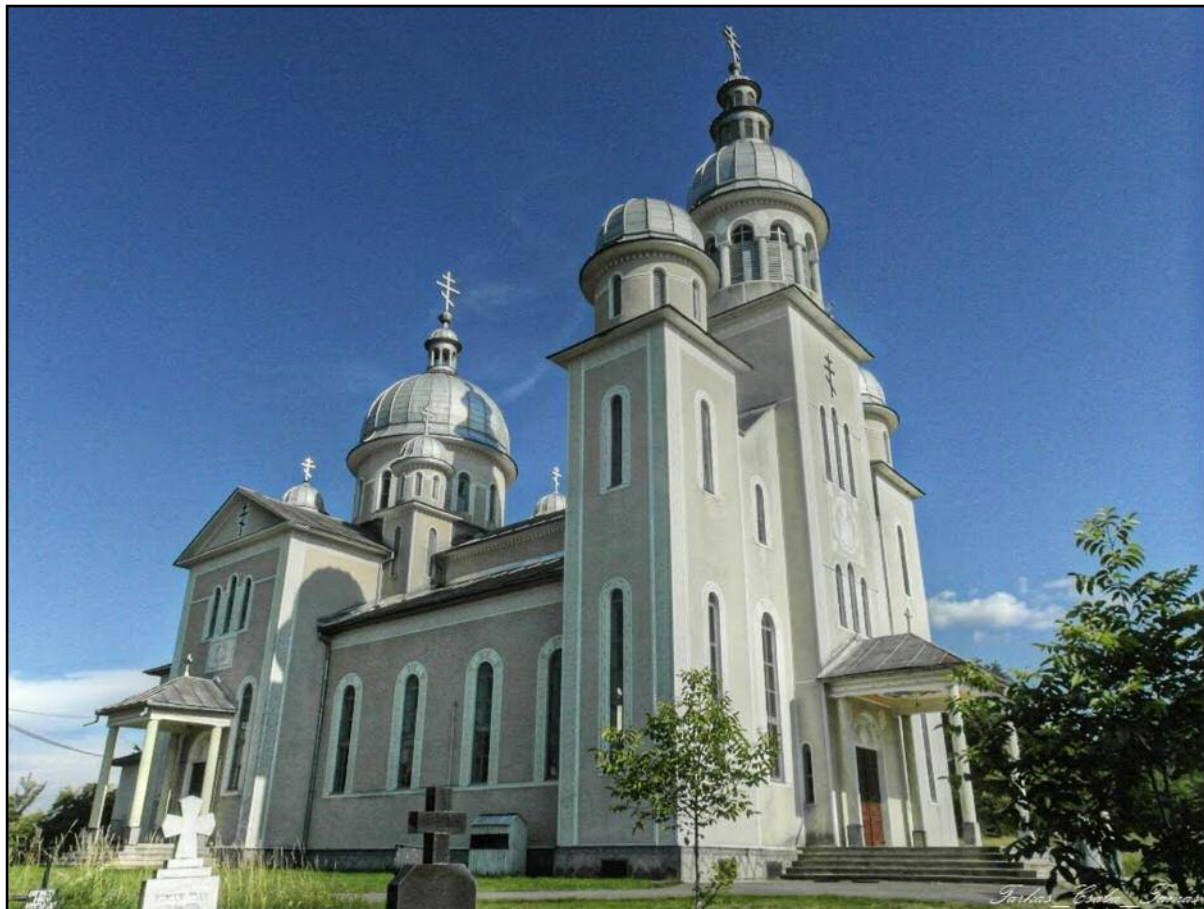
Незабаром Парафіяльна рада виявила, що сума до сплати, на яку було розпочато процедуру виконання, не відповідає реальним витратам та якості виконаних робіт, що було підтверджено й результатом експертизи, що була проведена у зв'язку із цим.

Тому керівництво Реметської української

православної церкви подало заяву про кримінальне правопорушення до органів досудового розслідування у Сірету Мармацією Марамуреського повіту, але з 2018 року і до тепер не отримало жодної постанови, не було заслухано жодної особи і не було затребовано жодного документу.

Тому я повідомив про цю ситуацію міністерку юстиції і попросив надати мені інформацію про стан розгляду скарги представників української православної парафії в с. Ремети.

День української вишиванки

Українська вишиванка – це символ українського народу, та один із видів народного декоративного мистецтва українців. Вишивання сорочок з давніх давен увійшло в життя народу, передається з покоління в покоління, з роду в рід.

Вишиванка давно стала гордістю для українців, і залишається і сьогодні. Тому вишиванка це не лише одяг, це і символ української свободи. Наш народ ставить до вишиванки, як до свята.

День української вишиванки відзначався у неділю, 11 червня 2023р. у будинку культури села Тарна Марє. Захід був організований філією Сату-Марє СУР, яка з року в рік відзначає це свято традиційним святом українського співу та національного вбрання в повіті Сату-Марє.

Мер цього села Моніка Собіук привітала гостей та запрошені колективи. На цьому заході виступили: голова СУР і депутат Микола Мирослав Петрецький, генеральний секретар СУР – Люба Горват, яка є і головою Сату-Марської філії СУР, Радю Янку, директор кабінету префекта Сату Марє, Василь Бучута, скарбник СУР, проф. Мирослав Петрецький, голова Марамурської філії СУР, Іван Рекало, та заступниця голови СУР Анна Самбор.

На цьому заході також були присутні гості з України. Усі, хто виступив під час заходу, наголосили про важливість збереження та популяризації української вишиванки.

Голова СУР Микола Мирослав Петрецький наголосив на цьому особливому значенні української вишиванки, як символу нескореності та гідності українців. Продовжуючи традицію попередніх років, депутат Микола Мирослав Петрецький вручив українські вишиванки кільком особам, які зробили вагомий внесок у популяризації українських культурних цінностей. День української вишиванки завершився святковим концертом за участі фольклорного ансамблю «Тарнянські квіти» – керівниця Біанка Чонка, вокального ансамблю «Мікулянка» із села Мікули – керівниця Лоредана Морарь, вокального ансамблю із села Вишня Рівня Марамурського повіту – керівниця Марія Проданюк, вокального ансамблю «Ужанка» із села Коритняни Холмківської сільської ради Закарпатської області – керівниця Василина Вовканич, які представляли українські та румунські народні пісні та звичаї.

Після концерту організатори приготували учасникам смачні страви традиційної української кухні. З року в рік румуни та українці з Тарна Марє проживають у повній гармонії. Люба Горват, голова Сату Марської філії СУР, подякувала всім гостям за цей прекрасний захід.

Микола ДУТКА

Василь Девдюк і його учні...

випускала. Творчий портрет Василя Кабина» – літературно-мистецьке видання, що вийшло 2022 року в косівському видавництві «Писаний Камінь», в якому глибоко і всебічно висвітлено життєвий та творчий шлях Василя Кабина (1908-1992), відомого мистця різьблення на дереві, педагога, учня Василя Девдюка, яке авторка, Аделя Григорук, представила зацікавленим слухачам.

Це дослідження визнано «Найкращою книгою Прикарпаття 2023» та відзначена

високою нагородою – премією ім. Василя Стефаника в галузі літератури.

Нові видання дають зрозуміти, що українська народна культура, українське мистецтво і люди, що його творять, – це наше найбільше багатство, яким ми по праву можемо пишатися перед усім світом.

Учасники наукового зібрання мали можливість послухати цікаві спогади правнучки Василя Девдюка – Ірини Волощук про прадіда, якими вона поділилася з присутніми, та оглянути виставку творів Василя Девдюка і його відомих учнів Василя Кабина та Миколи Тимківа з колекції Музею.

1. Ярослава Ткачук відкриває наукову конференцію
2. Учасників конференції вітає Іван Кочержук
3. Модераторка конференції — Катерина Каркадим
4. Аделя Григорук презентує свою книгу про Василя Кабина
5. Ірина Волощук – правнучка Василя Девдюка
6. Учасники науково-практичної конференції

(Закінчення. Поч. на 2 стор.)

університету ім. Василя Стефаника, Юрій Джуранюк – завідувач сектору обліку Косівського музею народного мистецтва та побуту Гуцульщини, Валентина Молин – кандидатка мистецтвознавства, доцентка, завідувачка кафедри образотворчого мистецтва та академічних дисциплін Косівського інституту прикладного та декоративного мистецтва Львівської Національної академії мистецтв, Аделя Григорук – письменниця, членкиня Національної спілки письменників України, Національної спілки журналістів України, Національної спілки краєзнавців України, заслужена працівниця освіти України.

Доповідачі дали високу оцінку творчості Василя Девдюка, його непересічній особистості, визначальній ролі у формуванні й розвитку фахових шкіл різьбярства Вижниці та Косова.

На конференції презентовано книги «Василь і Микола Девдюки» (автори Валентина Молин, Андрій Андрейканич, Ігор Яремин) та «Рука різця не

770 РІЧНИЦЮ КОРОНУВАННЯ КОРОЛЯ ДАНИЛА ВІДСВЯТКУВАЛА УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА В МІСТІ КЛУЖ-НАПОКА

Річниця коронації Данила Романовича, нащадка князя Володимира Мономаха з династії Рюриковичів, є чудовою нагодою згадати діяння та досягнення легітимного і визнаного в Європі короля Русі епохи Середньовіччя. В українців ця постать займає гідне місце в пантеоні національних героїв, його пам'ять всіляко вшановується, а орден Данила Галицького нагороджують за значний особистий внесок у розбудову України, сумлінне та бездоганне служіння українському народові. Українська громада Клузь-Напоки відсвяткувала 770 річницю коронування українського державотворця 17 червня на факультеті іноземних мов Університету імені Бабеша-Бойоя. На організовану Союзом українців Румунії у співпраці з відділом української мови та літератури Клузького університету подію прийшли її члени, викладачі та студенти, вихідці з України та просто зацікавлені.

«У 1253 році Данило отримав корону від папи римського, яку визнали католицька та православна церкви. Титул зберігся за ним до самої смерті й в європейській історіографії правитель Галицько-Волинської землі відомий, як король Русі Данило Перший,» – так на початку своєї роботи «Король Данило: найвеличніший король Русі» висловився голова клузької філії СУР пан І. Гербіл. Доповідач говорив про молоді роки майбутнього князя, про

його багаторічну боротьбу за місто Галич, про князювання у Києві, а також про багатий досвід у військовій справі. Важливою сторінкою в діяльності князя Данила Романовича є стосунки з монголо-татарами, які в період його князювання були дуже

активними у здійсненні своїх завойовницьких планів. Данилові Романовичу навіть довелося особисто їхати до хана Батия та домовлятися про умови подальшого існування Галицько-Волинського князівства. «Данило не відмовився від спроб звільнитися від залежності Золотій Орді. Хоч і невдало, але він спробував об'єднатися з іншими державами для того, щоб прогнати монго-

ло-татар з теренів Русі», – нагадав пан доцент. Під час цієї виснажливої боротьби з ординцями та пошуків соратників відбулася коронація великого князя Данила, як ще один крок до об'єднання європейських держав у протистоянні спільному і небезпечному ворогові. На жаль, як доповідач підкреслив, «Данило залишився з титулом Короля Русі, але сам на сам із монголо-татарами» й «протягом кількох років ...успішно відбивав їхні набіги». У загальному, короля Данила вважають «найвеличнішим лідером Русі у 13 столітті та одним із найвизначніших постатей давньої історії України. Саме за нього Галицько-Волинська держава пережила найбільший розквіт... Король Данило – не скорився монголам і до останнього тримав європейський вектор розвитку України», – було наголошено на завершення.

У документальній стрічці, яку було переглянуто в продовженні, в хронологічному порядку розповідалося про існування Галицько-Волинського князівства від його заснування ще батьком майбутнього короля Романом і до успіхів в управлінні нащадків Данила. Йшлося і про досягнення короля Данила Романовича у внутрішній та зовнішній політиці, де він проявив себе як «молотий реформатор, далекоглядний політик і мудрий дипломат».

(Продовження на 11 стор.)

Ольга СЕНИШИН

День Святої Трійці

Трійця або День Святого Духа, відзначається через 50 днів після Великодня. Дата цього свята змінюється залежно від дати Великодня.

Цього дня віруючі славлять триєдність Бога – один із головних догматів християнства. Як сказано в Біблії, Ісус Христос ще за життя говорив про існування трьох іпостасей єдиного Бога-Отця, Сина і Святого Духа.

Дух Святий дав учням силу проповідувати Боже Слово. На 50 день після Великодня вони зібралися в Єрусалимі. Там на апостолів зійшов Святий Дух, після чого вони здобули різні дари і говорили різними мовами. Свято символізує завершення земних справ Христа, які він мав виконати для порятунку людства.

У дохристиянські часи свято називали Зеленою неділею. Наші предки вірили, що цього дня з річок виходять русалки. Береза та верба часто використовуються на Трійцю.

Традиційно на Трійцю прикрашають будинки травами та зеленими гілками саме тому у народі ці свята називають «Зеленими святами». Трійця вважається святом землі. Наші предки вважали, що в цей день вона святкує свій день народження.

У давнину Зелені свята були святом

завершення весняного і початку літнього календарного циклу. Зелені свята – це свято

пошанування дерев, трав, світів і сонця. Дерево давало плоди, з дерева робили житло, знаряддя праці. Зелена Неділя відкривала ворота красному. Трійця трьома святами багата: квітами, травами і рум'яним літом.

На запрошення пароха Адріана Вішована, голова СУР Микола Мирослав Петрецький взяв участь 6-ого червня на храмі української православної церкви «Зіслання Святого Духа» із Полян.

Разом із Миколою Мирославом Петрецьким були присутні префект повіту Мараморощини – Рудольф Штаудер, голова Поляни – Олекса Кіфа, голова Мараморської філії – проф. Мирослав Петрецький, місцевий радник СУР – Штуляник Сергій, голова місцевої організації СУР Поляни – Михайло Мачока, голова місцевої організації СУР Кривий – Іван Рекало, голова місцевої організації СУР Сігету Мармацей – Михайло Лаурук і техноредактор – Фабіан Попович.

Українські традиції та звичаї тісно пов'язані з релігійними подіями, коли громада разом збирається, щоб відсвяткувати традиції наших предків. Суттєву роль релігії в процесі спадкоємності української мови, традицій і звичаїв надає використання української мови в богослужіннях молитвах, що заохочує наших віруючих.

СУР забезпечив професійне озвучення для парафіян, які прийшли на храм церкви «Зіслання Святого Духа» з Полян.

Микола ДУТКА

«Мистецький фестиваль біженців у Тімішоарі»

У Тімішоарі кілька сотень біженців від війни в Україні разом із вихідцями зі Сирії, Палестини та представниками місцевої організації в кінці червня провели час на міжкультурному пікніку. Захід відбувся у парку ім. Кармен Сілви та був частиною проекту „Tîmîşoara Refugee Art Festival” („Мистецький фестиваль біженців у Тімішоарі”), організованого Об'єднанням громадських ініціатив Casa LOGS разом із партнерами з Департаменту соціальної допомоги муніципалітету Тімішоара, Тіміської філією Союзу українців Румунії та Товариством дітей і батьків. До цього заходу на відкритому

повітрі також приєдналися волонтери Erasmus Student Network (ESN) з Тімішоари та Молодіжного наступу з Араду. Із цієї нагоди для дітей підготували творчі майстерні, де малюки мали змогу малювати на різноманітних текстильних матеріалах, на дерев'яних і глиняних предметах чи на мінікартинах. Також діти виготовляли браслети, ланцюжки та різноманітні аксесуари в кольорах рідної країни. Особливо привабливою для молоді та дорослих була зона читання, стенд якої підготувала Організація українських жінок — філія СУР-Тіміш. Із цієї нагоди розповсюджувалися журнали, часописи, брошури та книжки українською чи румунською мовами. Не бракувало на пікніку й традиційних страв України, Сирії та Палестини, приготованих біженцями, які тимчасово оселилися в місті на березі Беги. У рамках цього проєкту відбулися й різноманітні розважальні заходи, виставки, кінопокази, футбольний турнір та флешмоб

«With Ukraine. With Refugee», організований у центрі міста у формі маніфесту подяки за підтримку. На додаток до всього був організований круглий стіл, на який були запрошені 30 представників партнерських інституцій та організацій, біженці, які оселилися в Тімішоарі, та місцева преса.

«With Ukraine. With Refugee», організований у центрі міста у формі маніфесту подяки за підтримку. На додаток до всього був організований круглий стіл, на який були запрошені 30 представників партнерських інституцій та організацій, біженці, які оселилися в Тімішоарі, та місцева преса.

Посольство України в Румунії

Румунія була одним з найбільш конструктивних партнерів

У контексті саміту #NATO у #Вільнюсі представляємо вам інтерв'ю з віце-прем'єр-міністром з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України Ольгою Стефанішиною:

♦ Ми досягли 500 днів від початку російської агресії на нашій території, ми вже стикнулися майже з усіма можливими воєнними злочинами. Наша стійкість стає сильнішою

♦ Всі погляди зараз на саміт НАТО у Вільнюсі, де українців очікують стратегічної ясності щодо #України та сигналу, що майбутнє України є частиною архітектури безпеки

♦ У країнах східної Європи, включаючи Румунію, практично східну сторону НАТО, було надзвичайно зрозуміло: безпека східної сторони не буде повною без України

♦ Румунія була одним з найбільш конструктивних партнерів – будь то права людини, національні меншини, зв'язок та логістика, реконструкція, відбудова чи торгівля

♦ У 2008 році в Бухаресті Європа заблокувала рішення України про вступ до НАТО. А зараз, у 2023 році, Європа вимагає від України приєднатися до НАТО.

Повне інтерв'ю можна отримати тут: <https://tinyurl.com/4utbmtt3>
NATO Офіс Віцепрем'єрки з питань європейської та євроатлантичної інтеграції Міністерство закордонних справ України / MFA of Ukraine
G4 Media
#Ukraine #România #NATOSummit #StandWithUkraine

«Жодних окупацій у Європі більше не буде». Зеленський привіз до Вільнюса бойовий прапор із Бахмута і виступив з емоційною промовою

Володимир Зеленський у Вільнюсі 11 липня 2023 року (Фото: REUTERS/Каспер Ремпель). NV публікує повний текст виступу президента України Володимира Зеленського у Вільнюсі, де проходить саміт НАТО.

Слава Україні!

Як вдома. Дуже приємно.

Дякую Литва, дуже дякую.

Я не знаю вашої мови, я говоритиму українською мовою наших героїв та воїнів.

Звичайно буде переклад на вашу рідну мову.

Вільнюсе, велика честь бути тут! Я вітаю тебе!

Вітаю і дякую! Кожному і кожній з вас!

Тут, у Вільнюсі, ми бачимо прогрес Європи. Тут люди знають, що таке безпека і як її досягти. І знають, що безпека – це разом з Україною.

Я вдячний тобі, Вільнюсе, і усім литовським містам і громадам за кожен заклик на підтримку України, за прихисток для наших людей, які тут, у вас вдома, в Литві врятувались від бойових дій... Дякую вам!

Дякую за вашу допомогу нашої оборони, за вашу чітку, чесну і - що важливо – сміливу позицію щодо запрошення України в НАТО. Українські прапори на литовських вулицях однозначно доводять – ми вже союзники, і Україна захистить і свою, і вашу свободу! І ніколи, ніколи й нікому не можна озиратися на Москву!

Я хочу подякувати вам. Я дякую тобі, Гітанасе! Ти завжди нам дуже сильно допомагаєш. Дякую вам, пане мере! І дякую усім вам на площі зараз!

Сьогодні тут, у Вільнюсі, український бойовий прапор з Бахмута. Бахмут – це одна з найбільш визначальних битв за свободу в Європі, і її саме так будуть згадувати наші діти і онуки. Цей наш бойо-

буде живим, гордим та вільним. Там в руїнах Бахмута, на полях інших битв в Україні залишаться розбитими російські загарбницькі амбіції. І не Україна чи хтось інший в нашій Європі, а саме вони,

вий прапор з Бахмута означає, що ніколи знову литовцям не доведеться битись проти російських солдатів ані під Вільнюською телевежею, ані в будь-якому іншому місці вашої столиці вашої країни! Литва завжди буде тільки вашою! Цей наш прапор означає, що ніколи знову не буде депортацій з країн Балтії в Сибір. Ніколи знову не буде поділів Польщі і приниження загарбниками Угорщини. Ніколи знову не буде танків у Празі та «зимових війн» проти свободи Фінляндії... Жодних окупацій в Європі більше не буде!

Український прапор хоч і пробитий кулями, але живий, гордий та вільний, – означає, що і кожен прапор націй Європи

російські загарбницькі амбіції, будуть в руїнах.

Сьогодні я поїхав у дорогу сюди з вірою у рішення, з вірою у партнерів, з вірою у сильне НАТО. У НАТО, яке не сумнівається, не втрачає час і не озиратися на будь-якого агресора... І я хотів би, щоб ця віра стала впевненістю – впевненістю у рішеннях, на які ми заслуговуємо – всі ми заслуговуємо, і яких очікує кожен наш воїн, кожен наш громадянин, кожна наша мати, кожна наша дитина. І хіба це – завелике бажання?

НАТО дасть Україні безпеку.
Україна зробить Альянс сильніше.
Шлове Укравнай,
Шлове Летувай!

Цікаві факти про бджіл

А ви знали, що... чи є живі ферменти в меді?
 – А ви знали, що... у вулику від 10 до 80 000 бджіл?
 – А ви знали, що... Мед містить речовину, що допомагає мозку людини краще функціонувати?
 – А ви знали, що... мед – це ЄДИНА їжа у світі, яка сама може підтримувати людське життя?
 – А ви знали, що... Бджоли врятували людей в Африці від голоду?
 – А ви знали, що... Чи достатньо однієї чайної ложки меду, щоб підтримувати життя людини протягом 24 годин?
 – А ви знали, що... Прополіс, зроблений бджолами, найсильніший природний АНТИБІОТИК?
 – А ви знали, що... щоб отримати 1 гр бджолої отрути, вам потрібні жала більше 10 000 бджіл?
 – А ви знали, що... мед НЕ МАЄ терміну придатності?
 – А ви знали, що... мед був першим у світі товаром... як водяний знак?
 – А ви знали, що... щоб отримати 1 кг меду потрібен нектар з більш ніж 1 000 000 квітів?
 – А ви знали, що... На першій у світі монету намалювала бджола ?

– А ви знали, що... мед вживають зі сотами?
 – А ви знали, що... бджолиний мед – найздоровіша їжа у світі?
 – А ви знали, що... Пилок може мати більше 1500 кольорів та відтінків?
 – А ви знали, що... чи може бджола літати зі

швидкістю більше 60 км/год?
 – А ви знали, що... Чи споживає королівський дім у Великій Британії румунський мед?

– А ви знали, що... тіла великих імператорів світу закопували в золотих трунах, а потім пофарбували медом, щоб вони не гнили?
 – А ви знали, що... бджоли – ЄДИНІ комах, які виробляють їжу для людей?
 – А ви знали, що... Назва "МЕДОВИЙ МІСЯЦЬ" походить від того, що молоді пари після шлюбу вживали мед і гідромель для родючості?
 – А ви знали, що... чи зберігає мати (королева) вдвічі більшу вагу своїх яєць за один день?
 – А ви знали, що самка матує лише один раз, з більш ніж 10 трубочками?
 – А ви знали, що... у матері є "полювання" під назвою сперматик?
 А ви знали, що бджоли махають крилами більше 11 000 разів на хвилину?
 – А ви знали, що... єдиний і неповторний мед,
 Хто може насолоджуватися алергією на бджолопродукти, це манний мед
 – А ви знали, що... найкращий мед для жінок – малиновий мед?
 Бджола живе менше 40 днів, відвідує мінімум 1000 квітів і виробляє менше чайної ложки меду, але для неї це все її життя.

Міжнародне свято – День шахіста – відзначають щорічно 20 липня з 1966 року. Батьківщиною шахів є Індія. Саме тут в 500 році з'явився перший різновид шахів – чатуранга. Потім придумали гру шатрандж, яка еволюціонувала в сучасну гру шахів.

У Київській Русі шахи привезли з Персії у Х столітті. Це підтверджують розкопані у Вишгороді, Києві, Турові шахові фігури. Всеукраїнська федерація шахів щорічно проводить чемпіонати і змагання із шахових турнірів.

Цього дня в 1924 році була заснована шахова федерація FIDE (Federation Internationale des Echecs). Під її егідою проводяться тематичні заходи.

Цікаві факти про шахи

Лікарі рекомендують шахи як спосіб боротьби проти хвороби Альцгеймерата просто для покращення розумових здібностей людини.

Вислів "шах і мат" походить від перського слова Shah Mat, що означає "Король помер".

Теоретично найдовша гра в шахи може складатися з 5949 ходів.

Число можливих унікальних шахових партій на багато більше ніж число електронів у Всесвіті.

Друга книга, яку надрукували англійською, була про шахи.

Відому нам складну шахову дошку, у якій зберігаються фігури, була винайдена священиком у 1125 році. Так він ховав гру від Церкви, яка забороняла її.

Лише 6 млн людей на світі знає як грати в цю гру.

У Будапешті 1960 року Янош Флеш встановив рекорд: грав із 52 супротивниками одночасно із зав'язаними очима при цьому виграв 31 партію.

У Стародавній Індії в шахи грали на пальці. Переможеному відрубували палець на руці.

20 липня у всьому світі відзначають Міжнародний день шахів

З вихідного положення, коли всі фігури на своїх місцях, існує вісім різних способів поставити мат у два ходи і 355 різних способів поставити його за три ходи.

Шахові фігури не схожі на фактичних солдатів, слонів і королів, яких уособлюють. Перш ніж гра досягла Європи, вона пройшла через

ісламський світ. Іслам забороняє зображати статуї тварин або людей, тому шахові фігури набули такого абстрактного вигляду. Коли гра поширилася на християнську Європу, фігури не змінилися.

Шахова фігура Ферзь або королева зазнала безліч змін за всю історію шахів. Починалося все з того, що вона могла ходити тільки по одній клітині по діагоналі, надалі вона пересувалася на два поля, а потім все далі, як кінь. Тепер же ця фігура може рухатися, як по діагоналі, так і по горизонталі, і по вертикалі. Спочатку вона була радником або прем'єр-міністром короля. Але в подальшому вона стала найсильнішою фігурою у шахах.

Першу сучасну шахівницю у формі світлих і темних квадратів було зроблено в Європі в 1090-му році.

Шахову дошку, яка складалась навіл, винайшов священик. У складеному форматі дошку можна було ховати на книжковій полиці. Були часи, коли шахи забороняли як гру, саме в такий спосіб їх можна було гарно заховати.

Спочатку шахові партії грали без годинника. При цьому гравці могли грати багато годин, а то й діб поспіль, доводячи один одного до знемоги. У 1851 році під час турніру з шахів, помічник судді зафіксував, що "партія не була завершена унаслідок того, що гравці, врешті-решт, заснули". Після цього через рік на міжнародному турнірі ввели контроль часу у вигляді пісочного годинника, а в 1883 році з'явилися перші механічні шахові годинники, створені британцем Томасом Вілсоном.

Найдовша шахова партія відбулась між Іваном Ніколичем і Гораном Арсовичем в Белграді в 1989 році. Вона тривала 20 годин 15 хвилин, за гру було зроблено 269 ходів, і вона закінчилась внічию.

Найкоротша шахова партія називається безглуздий мат, що складається з двох ходів: 1. f3 e5 і 2. g4 Qh4 ++.

Лікарі рекомендують старшим людям грати в шахи, аби запобігти хворобі Альцгеймера. Також добре тренує пам'ять і мислення розв'язування кросвордів.

<https://manrada.gov.ua/novini/sogodni-u-vsomu-sviti-vidznachajut-mizhnarodnij-den-shahiv/>

Духовна пожива

Логіка віруючих

Знайдемо у Святих Євангеліях прикладів людей які були поганими, не пізнавали Бога, але через свої свідчення залишилися прикладом для многих християн. Євангелісти писали про їхнє життя щоб і ми брали приклад з їхньої поведінки та визнавали Ісуса Христа - Божого Сина. Такий приклад є жінка ханаанянка, про яку пише Матей у 15-й главі. Ця жінка через настоювання і просьбу до Ісуса є міцним перекладом щоб ми ніколи не падали в безнадію, щоб ми не залишали наші бажання та наші молитви доки Бог їх не сповнить.

Інший приклад, який здивував Ісуса, є сотник про якого говорить євангеліст Матей у 8-й главі, 5-ий до 13-го стиха. Сотник був начальником римського війська, який керував 100 військовими воїнами. У цього чоловіка захворіла слуга. яка сильно терпіла. Сотник приходить благати Ісуса, щоб зцілив свою слугу. Теми часами слуги не мале ніяке право, сотник міг легко покинути слугу, але він не покидає його але просить Господа щоб зцілив його. Цей сотник є по-перше прикладом доброї поведінки для всіх нас. Ми маємо обов'язок поводитись поважно і Побожно з тими, які працюють для нас так як зробив сотник. Ісус відповідає на його просьбу, кажучи, що піде де його дому та оздоровить слугу, але сотник промовляє до Ісуса: "Господи, я недостойний, щоб ти ввійшов під мою покрівлю,

але скажи лише слово і слуга мій видужає. Бо і я теж підвладний чоловік, маю вояків під собою, і кажу цьому: „Іди“, — і йде, а тому: „Ходи“, — і приходить; і слугі моєму: „Зроби це“, — і він робить». Той факт, що відповідає Христові цей чоловік, доказує його смиренність, він визнає про себе, що недостойний такої великої честі, щоб Син Божий входив до його дому. По-друге, сотник навчає нас логіку віри. Для нього було точно і явно, що так як має він під владою вояків, які його слухають і служать йому, так і Ісус, який має під владою смерть і життя, людей і ангелів, які служать йому, послухають здалека Його. Ця логіка одного поганина здивувала і зрадувала Ісуса, тому що без того би він промовив, сотник визнає Ісуса за Бога, сотник стає прикладом для книжників, фарисеїв та інших євреїв, які шукали і мети Його у слові.

Бог є всесильний і має владу допомогти нашим близьким коли ми молимося за них, а вони далеко будучи, відчувають поміч Божу через наші молитви. У наші руцанській парфії часто вірники просять священника, щоб помолвився за них чи за їхніх дітей які знаходяться у далекому світі на роботі. Ця просьба не лише радіє мене але нагадує мені про логіку сотника, що Бог може вислухати наші прохання великі чи малі, близькі чи далекі.

отець д-р Іван ЮРЧА

ПАМ'ЯТНИК ПЕРШІЙ КОНСТИТУЦІЇ
ЄВРОПИ ГЕТЬМАНА
ПИЛИПА ОРЛИКА
У ШВЕЦІЇ, МІСТО КРІСТІАНСТАД

770 РІЧНИЦЮ КОРОНУВАННЯ КОРОЛЯ ДАНИЛА ВІДСВЯТКУВАЛА УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА В МІСТІ КЛУЖ-НАПОКА

(Закінчення. Продовження з 7 стор.)

Крім того, було звернено увагу на «унікальну якість Данила — уміння домовлятися з людьми», що не раз допомагало князю в перемовинах із супротивником і навіть з таким немилостивим ворогом, як ординський хан. «Протягом тривалого часу князь Данило, по суті, лавірував між прагматичним заходом і хижим, деспотичним сходом», — було наголошено авторами. Коронування князя Данила Романовича розглядалося з точки зору тої ваги, яку цей акт додав йому в середовищі його західних сусідів і руських князів під час пошуків військових союзників для захисту від ординських зазіхань. В підсумках було виділено, що держане формування короля Данила «відіграло важливу роль на першому етапі українського державотворення», а «найбільшою заслугою короля Данила було те, що він був патріотом своєї землі».

Виступ редактора дитячого журналу «Дзвоник» О. Сенишин на тему: «Король Данило: міфи і реалії» почався із загально-го опису політичної ситуації та суспільства в 13 столітті, що є важливим фактором для розгляду і оцінки певних особистостей тих часів, а також видумок чи перебільшень навколо них. У виступі було

розглянуто такі розповсюджені історичні міфи як псевдо «Галицький», що вживається по відношенню до Данила Романовича і по сьогодні. Цей прикметник виник декілька століть по смерті українського князя. Безсумнівним є те, що його закріпили за руським правителем ще за часів російської імперії для того, щоб применшити значення та заслуги великого князя. А заодно — підда-

ти сумніву існування української державності і українського народу. Таким же політичним цілям слугувало і затвердження назви «Галицько-Волинське князівство» за тією державою, яку він продовжив будувати і яка проіснувала 150 років, хоча володіння цього князя виходили далеко за межі територій цих двох регіонів. Доповідка розповіла і про теорії, пов'язані з причетністю до заснування міста Львова. Далі йшла мова про відмінність у сучасному розумінні і

правдивому значенні таких понять, як «сміливий», «релігійний», «пацифіст», що вживаються по відношенню до цього державотворця. «До кінця 20 — початку 21 сторіч не вицхали розмови на предмет факту коронації Данила Романовича та його королівського титулу. Втім, останні студії українських і зарубіжних колег остаточно зняли всі сумніви. ...Так званий Галицько-Волинський літопис, ряд угорських і польських наративів і актів підтверджують: після 1253 року руський князь став королем, а його землі почали називатися королівством Русі (Regnum Russiae)», — зауважила авторка доповіді. Зате дискусії та пошуки корони Данила Першого перебувають у повному розпалі і поки що не привели до якогось результату. На завершення доповідка звернула увагу на загальну непросту ситуацію, в якій довелося жити королю Данилу та його соратникам, і в якій їм вдалося досягти не малого. Поеднуючи згадані історичні факти з нашим сьогоденням вона підсумувала не тільки свій виступ, а й весь захід: «Головне не те, що в Україні було завжди важко. Головне, що українці завжди піднімалися, не дивлячись на монголів, не дивлячись на постійні напади, на постійні міжособові війни. Вони — змогли, то і ми зможемо».

Останній дзвінок у Негостинській ЗОШ

Завжди останній дзвінок викликає неоднозначні почуття – радість і сум водночас. Але це завжди символ нових можливостей і початку майбутніх «пригод».

Кінець навчального 2022/2023 року відрізняється від попередніх років. Чому? А оскільки ще кілька тижнів тому не було відомо, закінчиться навчальний рік за розкладом, чи ні, ми не будемо аналізувати, виправдані вони чи ні, чи задоволені причетні результатом чи ні, це їхня проблема та проблема уряду та компетентних органів. Але, незважаючи на освітнянський страйк та інші обставини, 14 червня 2023 року в Негостинській ЗОШ пролунав останній дзвінок!

Сьогоднішнє урочисте дійство «останній дзвінок» «запам'ятається усім присутнім назавжди. Це стало заклик до нових звершень та нагадуванням про цінність здобутих знань і дружби, яка супроводжуватиме випускників у подальших звершеннях. Для випускників 8 класу це новий етап у навчальному процесі, вирішальний момент для їхнього майбутнього.

За інформацією, наданою педагогом-координатором Кідеша Крістіною, у 2022-2023 навчальному році в Негостинській ЗОШ були зареєстровані дві групи на рівні дошкільної освіти, три класи на рівні початкової освіти та три класи на рівні середньої освіти, а саме:

- молодша/середня група – 20 дітей: вихователь Аварварей Аліна
- старша група: 7 дітей; вихователь Пашля Даніела
- підготовчий клас: 12 учнів (вчитель початкових класів) Штефанак Аліна
- 1 клас: 19 учнів: учителька Кідеша Крістіна
- 3-й клас: 12 учнів: викладач Піцук Міхаела
- 5 клас: 12 учнів: учителька керівник Вієру Сільвія
- VI клас: 15 учнів: викладач Козарюк Аліна
- VIII клас: 10 учнів: викладач Фрасенюк Діана

Загальна кількість учнів 117. Загальний педагогічний склад: 17 кваліфікованих викладачів, з них 13 штатних і 4 додаткових. Директор: Пінтріжел Міхаела, вчитель-координатор середньої школи Негостина Кідеша Крістіна. Протягом останніх трьох років кількість дітей, які навчаються, залишається незмінною. Усі учні, які навчаються цього року, вивчають українську мову.

Святування закінчення 2022/2023 навчального року відбулося у сільському будинку культури. Зал будинку культури став затісним; на дійство завітали не тільки ювіляри, але й вчителі, батьки та їхні рідні. Модератором урочистостей була викладач Кідеша Крістіна, яка представила мету заходу та нормативні положення, на основі яких

було проведено класифікацію випускників. Перед початком церемонії нагородження найдостойніших учнів отець Карстан Іоан Петро відслужив молитву благословення на

Друга премія Грамада Сара
Треття премія Бойчук Даріус

VI клас, керівник Козарюк Аліна:

Перша премія Козарюк Олександр (10)
Друга премія Рішчук Габріел
Треття премія Григорічук Цезаріна

VIII клас, керівник Фрасенюк Діана

Перша премія Маланчук Богдан
Петрашук Теодора
Ботнарюк Юстин
Друга премія Крістіна Брехуєску
Треття премія Григораш Андрей

З 10 учнів, які закінчили 8 клас, 7 учнів виявили бажання відвідувати курси філологічного відділення – української мови коледжу «Лацку Вода» м. Сірет.

Слід також зазначити, що в цьому навчальному році, який щойно закінчився, учні Негостинської середньої школи брали участь у різноманітних конкурсах та олімпіадах на місцевому, повітовому та національному рівнях: Олімпіада з української мови: учениці Морошан Вероніка та Григорічук Цезаріна (викладач. Даскалюк Лідія) кваліфікувалися на національний етап. На конкурсі декламаторів української поезії учениця Теодора Петрашук вийшла на національний етап: Хороші результати отримали також на: Всеукраїнському конкурсі «Історія та традиції українців», перша премія «Червона калена» юніори; День рідної мови – I премія: Козарюк Олександр; Маленькі олімпійці; конкурс дошкільнят «Войницюл»; Конкурс «Зачарований пензлик»; Міжрайонний конкурс «Емінеску та Креанга – два добрих друга»

У виступах доповідачів було наголошено на підтримці, яку надає Союз українців Румунії, який підтримує навчання та успішність у навчальних закладах, де вивчається рідна мова. Усі освітні проекти, зазначили доповідачі, відповідають потребам учнів, оснащуючи школи сучасним обладнанням, організовуючи олімпіади, національні

та тематичні конкурси, даючи учням можливість розвиватися та діяти, долати себе та цінувати свої вміння та талант, впевненість у власних силах. Протягом року учні, які відзначилися на олімпіадах та змаганнях, у яких брали участь, були винагороджені матеріально, а також організацією таборів та екскурсій Союзом українців Румунії, що мало мотиваційну роль у підвищенні успішності школи. Також було зазначено декілька недоліків. І цього року школа зіткнулася з відсутністю підручників, допоміжних зошитів та допоміжних матеріалів з української мови.

(Продовження на 13 стор.)

V клас, керівник Вієріу Сільвія:

Перша премія Морошану Вероніка (10)

ПРО НАЗВУ - УКРАЇНА

18 квітня 1187 року в літописі була зафіксована перша згадка назви держави – Україна. Варто зауважити, що дата 1187 рік – це перша згадка, але не сама поява назви, яка має бути набагато старішою. Ця дата дуже різьбить очі самі знаєте кому, а це період Русі, коли ще й ніякого московського князівства не існувало і не планувалось. Що ж означало слово Україна в давніх літописах? Сусіди вічно твердять, що Україна – це окраїна. Є така думка і серед українських вчених. Але, якщо для науковців це один із варіантів до обговорення, то для ворогів це свідома та цілеспрямована позиція на приниження українців. Україна, або Вкраїна – слово, що позначало свій край. Тобто, сучасною мовою можна сказати, що Україна в часи Русі – це було слово, яке позначало Батьківщину. Московити ж наполегливо вживають назву нашої держави, як «край чогось», тобто «окраїну». А з огляду на те, що нас (і столий Київ у першу чергу) називали Південно-Західним (від москви, зрозуміло) краєм – висновки напрашуються однозначні – південно-західні окраїни московії. Саме тому вони почали говорити «на Україну» - маючи на увазі, «на окраїну». Проте, наша історія, зброя та військо демонструє – що це саме вони окраїна нашої середньовічної української держави Русь, і що це саме вони периферія нашої культури, науки та освіти. Пропоную цитату з Іпатіївського літопису, в якому зафіксовано вживання назви Україна.

«У тім же поході розболівся Володимир Глібович недугою тяжкою, од якої він і скончався. І принесли його в город його Переяславль на носилицях, і тут преставився він, місяця квітня у вісімнадцятий день, і покладений був у церкві святого Михайла, і плакали по ньому всі переяславці.

Він бо любив дружину, і золота не збирав, майна не жалів, а давав дружині; був же він князь доблесний і сильний у бою, і мужністю кріпкою відзначався, і всякими доброчесностями був сповнений. За ним же Україна багато потужила»

Олександр АЛФЬОРОВ

ЗОВСІМ НЕПОМІТНО ПРОЙШЛА ДУЖЕ ВАЖЛИВА НОВИНА З ВЕЛИКОБРИТАНІЇ

Велика Британія представила закон, який дасть їй змогу зберегти санкції проти росії доки москва не виплатить компенсацію.

Ще раз. Не до виводу всіх російських військ з нашої території, не до закінчення війни, а саме до повної виплати репарацій. Важливо! Доречі, це перша заява і перший такий реальний крок у світовій політиці.

Божже, бережи Короля!

І Ріші, і Уоллеса, і Джонсонюка, і всю ВБ бережи!

Останній дзвінок у Негостинській ЗОШ

(Закінчення. Поч. на 12 стор.)

Ще однією проблемою школи в Негостині є відсутність кабінету української мови, оснащеного аудіо-відео та іншими допоміжними матеріалами, особливо для початкових класів. На 2023/2024 навчальний рік керівництво школи пропонує зміцнити партнерство: школа – родина – місцева громада з метою реалізації освітніх проектів, які дадуть учням можливість капіталізувати свій талент і навички в різних сферах, розвивати творчий дух, почуття особистої відповідальності, щоб зрештою вони відкрили нові навички.

Вітаємо всіх учнів, учителів із досягнутими результатами в цьому навчальному році та бажаємо приємних і корисних канікул. Відкласти на час абзаци і формули, правила і теореми. Нехай знання, здобуті цього року, ненадовго відкладуть на «полічку очікування», а відпочинок їм буде нагородою за старання, докладені протягом року.

Пістряк Наталка Юрій Н. "Холодний Яр"

Де поховані українські гетьмани?

У тому числі очільники народу та його ідеологи. От почнеш задаватися цим питанням, читати, і бачиш купу надзвичайно цікавих речей. І найцікавіше те, що ніхто цього практично не знає де поховані наші великі. Просто білою заздрістю заливаєшся, коли потрапляєш у іспанський Ескориал, де поховані всі королі, королеви, принци і принцеси золотої імперії. Або у Долину Полеглих, де колись лежав Франко (іспанський диктатор) і ще 33 тисячі полеглих у громадянській війні. Або коли заходиш у крипту Вавеля, де лежать монархи Польщі, і просто видатні поляки: Міцкевич, Словацький, Пілсудський, Качинський, Шопен (хоча там лише кенотаф). Коли потрапляєш у базиліку Сен-Дені, у Парижі, де лежать 163 представники королівських династій Франції із сьомого століття... Навіть у Румунії, коли потрапляєш у Путну або Сучевіцу, де лежать монархи Молдови та їхні родини, мурахи шкірою повзуть. Чи є у нас щось подібне? Тільки Тарасова гора.

Сагайдачний похований у Києві, точно відомо, що на території Могилянки. Але де його могила? А де могила Хмельницького? У Суботові, в Ільїнській церкві?.. Пошуки могили Хмельницького припинили у 2019 році.

Чи знаєте ви, що п'ять українських гетьманів поховані на території росії: Дмитро Вишневецький, той який Байда, Дем'ян Многогрішний (Бурятія), Іван Самойлович (Тобольськ), Павло Полуботок (Петербург), Петро Дорошенко (Ярополець, під Москвою). Збереглася лише могила останнього, можливо тому, що він був прапрадідом дружини Пушкіна, Наталії Гончарової.

Два гетьмана поховані на території Румунії - великий Іван Мазепа (Галац) та творець першої конституції - Пилип Орлик (Ясси). Обидві могили не збереглися.

Достеменно відомі могили лише чотирьох гетьманів: Івана Скоропадського (Гамаліївка, в монастирі ще донедавна була тюрма), Кирило Розумовський (Батурин), Данило Апостол (Сорочинці - йому найбільше пощастило, адже він у прекрасній церкві), Кость Гордієнко (село Республіканець, на Херсонщині). І все. Але ж ніякої реклами і пропаганди - типу то якісь рядові поховання.

Відомі міста, де поховані Іван Підкова та Самійло Кішка (Канів), Тарас Федорович Трясило (Корсунь), Криштоф Косинський (десь під Черкасами), Яків Остряниця (Чугуїв), Яким Сомко (Борзна), Іван Брюховецький (Лютенька). Жодна із цих могил не збереглася.

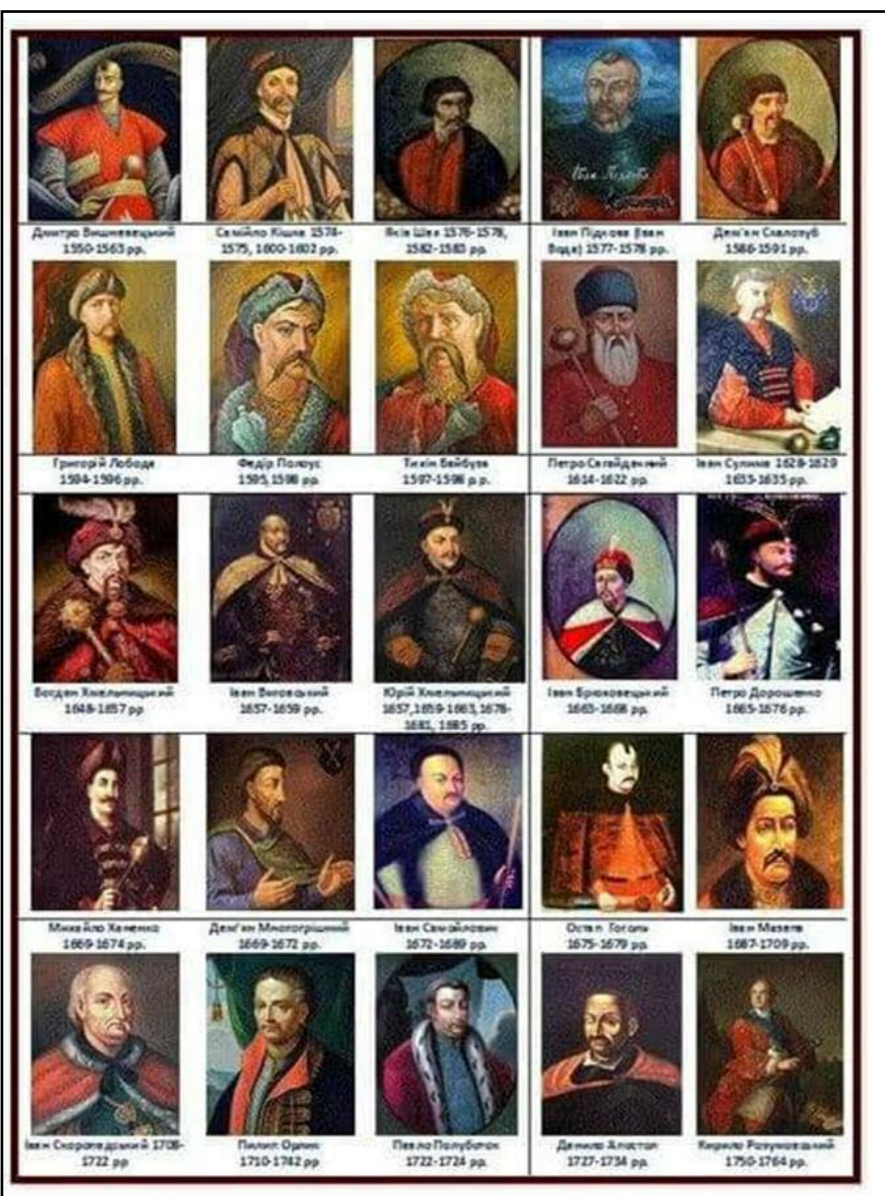
Зовсім не відомо де спочив Дмитро Гуня - дуже крутий повстанець. А от Северину Наливайку, Матвію Шаулі, Івану Сулимі та Павлу Буту (Павлюку) зовсім не пощастило - ці гетьмани були страчені поляками, їхні тіла порубали на шматки і розвезли по містам Речі Посполитої - вони взагалі не мають могил.

Павло Тетеря похований в Едірне (Туреччина), його могила не збереглася, або не знайдена. Щодо поховання Юрася Хмельницького ходять купа легенд: його поховали або під Кам'янцем, або в одному із грецьких монастирів у Егейському морі, або взагалі на Мальті.

Із очільників та ідеологів України 20-го століття лише Грушевський похований в Україні, на Байковому цвинтарі. Симон Петлюра лежить у Парижі, Степан Бандера - у Мюнхені, Євген Коновалець у Роттердамі, а Павло Скоропадський у Оберсдорфі. Цікаво, що останній загинув від американської бомби у Німеччині.

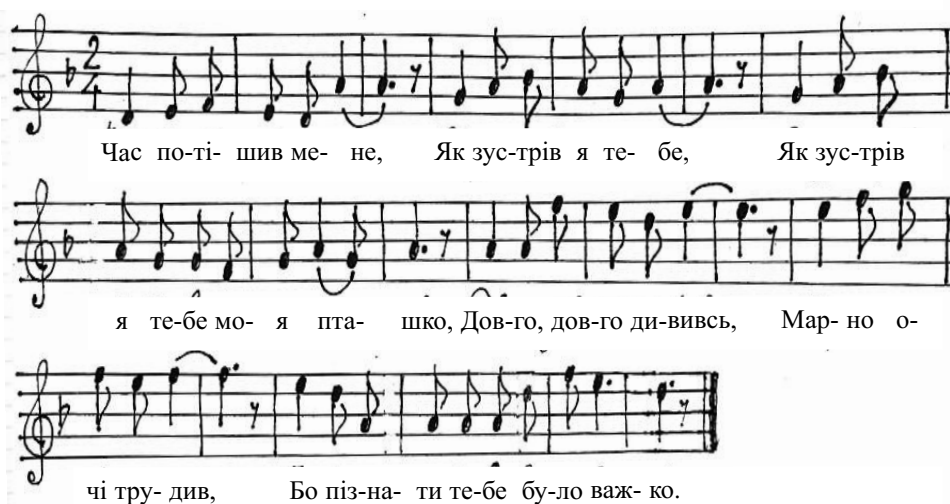
Отака от українська історична пам'ять.

Зі сторінки Iryna Prelovsk.

НЕЗАБУТНЯ ВТІХА

Слова і музика: Михайло ВОЛОЩУК

Незабутня втіха

Час потішив мене,
Як зустрів я тебе,
Як зустрів я тебе моя пташко,
Довго, довго дививсь,
Марно очі трудив,
Бо пізнати тебе було важко.

Ти висока, струнка,
В тебе руса коса,
В тебе очі смутні не веселі,
І уста вже не ті,
Не солодкі такі,
Скажи, хто цілував їх без мене?

Бажав б знати одне:
Чи любив хтось тебе,
Так, як я чарівна моя пташко,
може про ті часи,
що мов сні перейшли
Зозказати тобі буде важко...

Як почувеш колись
Біля свого вікна,
Що зітхає хтось в нічну годину,
Не вставай, не будись,
Не тривож свого сна
Не тривож свого сна в ту хвилину.

Хай в нічну ту пору
В самоті потерплю,
Бо терпіти ще з юності знаю,
Хай край твого вікна,
Хоч ти вже не моя,
Наші зустрічі всі пригадаю.

Як зустрінеш колись,
Привітай, усміхнись.
Зустрічай, як колись зустрічала,
Хоч роки перейшли
І ми стали батьки,
Але наша любов не пропала...

28 липня – День хрещення Київської Русі–України

З 2008 року, враховуючи значення православних традицій в історії і розвитку українського суспільства, на підтримку ініціативи Національної ради з питань культури і духовності, Українського фонду культури, Української православної церкви, Української православної церкви Київського патріархату, Української автокефальної православної церкви та громадськості, указом президента України Віктора Ющенка № 668/2008 від 25 липня 2008 року День хрещення Київської Русі був оголошений державним святом України. Відзначається це свято 28 липня - у день пам'яті князя Володимира - хрестителя Київської Русь

Аналіз діяльності місцевих організацій

Аналіз діяльності місцевих організацій, галузевих комітетів та профільних комісій Союзу українців Румунії, а також аналіз виконання бюджету із січня по травень цього року були основними темами на порядку денному чергового засідання Ради СУР, яке відбулося 21-22 червня в Сучаві.

На засіданні також було обговорено та затверджено кілька пояснювальних записок щодо обґрунтування планових витрат на липень 2023 року, якими передбачено виді-

лення коштів для належної роботи філій та місцевих організацій СУР, а також щодо участі у різноманітних проєктах та партнерствах.

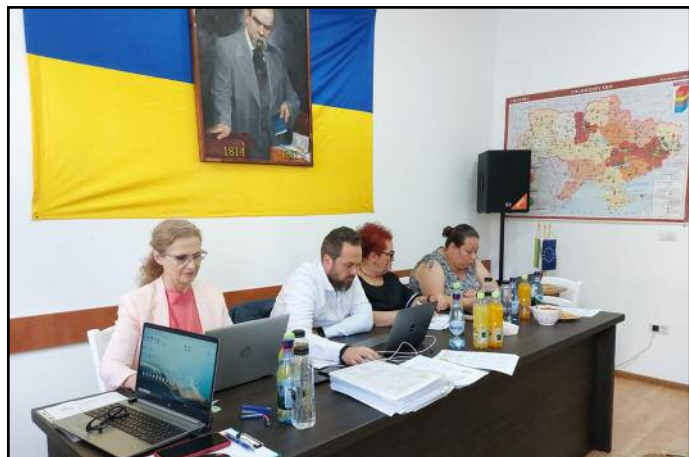
Водночас, з огляду на те, що багатьом учням доводиться долати десятки кілометрів, щоб дістатися до навчальних закладів або платити великі гроші за проживання в інтернаті, Рада схвалила проєкт «СУР підтримує освіту українською мовою», націлений на допомогу учням та їхнім батькам. Таким чином, починаючи з 2023-2024 навчального року, усі філії СУР, які мають вільні приміщення для проживання, прийматимуть у них учнів, які вивчають українську мову/навчаються українською мовою, протягом усього навчального року.

Зустріч продовжилася презентацією та затвердженням кошторисів заходів, запланованих на липень 2023 року, таких як: «Табір для українських дітей», «Фестиваль українських духових оркестрів», «Концерт традиційних українських пісень», «Дні української культу-

ри», «Свято української весільної пісні», «Міжетнічне співіснування в Сату-Маре – конкурс традиційного українського кулінарного мистецтва», «Літня школа для студентів, які вивчають українську мову», «9-й Фестиваль рибного борщу» тощо.

Також було обговорено поточний рівень співпраці між СУР та Посольством України в Румунії та розглянуто інші питання, пов'язані з роботою СУР.

ФЕСТИВАЛЬ МЕДУ «УКРАЇНСЬКА БДЖОЛА ДОБРУДЖІ»

Телицька місцева організація Тулчанської філії Союзу українців Румунії організувала 24 червня 2023 року Фестиваль меду «Українська бджола Добруджі». Захід, присвячений цьому диву природи, організували саме тут, бо в цій місцевості проживають етнічні українці, які мають багату історію бджільництва, і значна частина пасічників цього краю свято зберігає вчення своїх предків і дарує нам плоди своєї праці, щоб ми разом насолоджувалися багатствами природи.

мистецьке дійство влаштували вокальні гурти «Пахуча липа» (Теліца), «Лілія» (Финтина Маре), «Ясна зоря» (Мурігйол), «Біла маківка» (Кілія Веке), старша вокальна група засновників ансамблю «Задунайська січ» (Тулча), «Перва зоря» (Суліна), «Біла рожка» (Летя), «Задунайська січ» (Тулча), «Дунай» (Пардіна) та «Чорне море» (Сфинту Георге), а в той час діти малювали бджілок на асфальті та на папері, за що були винагороджені найкращими солодощами – медом.

Проведення фестивалю «Укра-

На солодкій добруджанській події ми мали честь вітати поряд з членами місцевих організацій Тулчанської філії пана Мар'яна Наймана – мера села Фрекецей, який підтримує заходи ініційовані нашою меншиною.

На Фестивалі меду справжне

їнська бджола Добруджі» стало можливим лише завдяки фінансовій підтримці Союзу українців Румунії, якому висловлюємо свою подяку. Солодкий захід відбуватиметься щороку, продовжуючи таким чином традицію, притаманну цьому регіону дельти Дунаю.

ДНІ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

Комітет Бухарестської філії Союзу українців Румунії організував 28 червня 2023 року низку культурних подій, присвячених українській культурі.

У вступному слові голова Бухарестської філії СУР Михайло Трайста та заступник голови Богдан Мойсей передали привітання депутата Миколи-Мирослава Петрецького – голови СУР – та наголосили, що Союз українців Румунії відіграє фундаментальну роль у популяризації та збереженні культури, у тому числі шляхом започаткування акцій, спрямованих на зміцнення освіти рідною мовою як важливого елемента ідентичності української громади в нашій державі, та привітав усіх, хто був присутній на цій важливій події та хто докладає зусиль для розвитку культури та мови, в яких наші предки будували національні ідеали, нагадуючи, що багатомовність і різноманіття культур об'єднують народи.

Під час заходу відбулось 97 засідання літстудії Спілки письменників Румунії під назвою «Клуб прози», модераторами якого були письменники Аурел Марія Барос, Еміль Лунджеану та Ілеана Попеску Билдя.

Був також презентований том прози «Інші Промахи», написаний Корнелієм Іродом, і відбулося публічне читання Михайла Гафії Трайсти уривків з роману «Стижерети», який нещодавно було нагороджено Спілкою письменників Румунії.

Завершився захід концертом, в якому взяли участь учасники ансамблю «Едельвейс» Бухарестської філії, ансамбль українських біженців «Перемога-Надія» та скрипалька Наталія Панчек.

УКРАЇНСЬКИЙ КАРАВАН У ПОВІТІ ТІМІШ

Після довгої перерви, культурної діяльності філія СУР почала відновлювати такі заходи, як: «Караван української пісні і танцю». Минулого місяця, в травні ц.р. така подія відбулася в селі Петроаса-Велика п. Тіміш. У місяці червні 18-го, одної ясної теплої днини подія продовжує зустріч із українцями комуни Клічова-Бетгаузен в новому гарному культурному будинку комуни.

Організатори події голова СУР Микола-Мирослав Петрецький і голова

– Виступ учнів із села Малих-Реміт разом з Ніколетою Грінь випускниця Музичної Академії Тімішоари грали на скрипці українські мелодії – дівчина Наташа і хлопець Лука.

– Потім сім'я Грінь «Тріо» пісні і веселі коломийки.

Закінчили артистичну програму учні секції Юлія Хаждеу – Лугож «Молода надія» лунали українські народні пісні разом з молодим проф. – керівник Василь Білан. Всі колективи були нагороджені дипломами, словами подяки оцінені за участь, а з боку TVR Тімішоари репортера Міхаела Бумбук, записала подію, брала інтерв'ю для передачі.

Наприкінці п. Марія Сабо Кондрей подякувала всім за участь місцевим організаціям, гостям, всім запрошеним побажала сили, здоров'я, успіхів у праці.

Знаємо добре, що мета таких заходів у колі нашої меншини є спільні інтереси підтримувати і передавати майбутнім поколінням українські давні звичаї, традиції, пісню, танець, мову та культуру. Покійний проф. Іван Кідещук писав так: «Рідна мова це відкрита книга життя свого роду». (У тих місцевостях, де проживають українці).

тіміської філії Юра Глеба, котрий відкрив перший момент заходу привітанням гостей, офіційних осіб і всіх присутніх в залі. З повагою запросив до слова п. депутата і заступника мерії комуни. Після гарних промов із боку запрошених, п. інспекторка яка представляла подію повідомила і другий момент.

2. Другий момент заходу – Артистична програма. Відкрив цей програм з виступом учнів місцевої школи – Бетгаузен. Інструментальна група «Гармонія», після група дівчат «Перлина» учні гімназійної школи з піснями, віршами закінчили з народним танцем. Слідували учні повіту Арад, школа Турнова – група «Лілея», інструментальні мелодії, пісні і танець «Червона калина». Потім колектив з Петроси-Великої «Кедровина», співали, танцювали, декламували розвеселили публіку.

– Учні гімназійної школи Щука група «Веселі діточки» проспівали веселі українські пісні, дзвінкі голоси.

Виступила численна група танцюристів «Надія» школи Щука, запалили сцену все зачервоніло, танець український зачарував глядачів.

Я порозуміла, що з боку інспекторки для української меншини, існує відкритість, бажання, спілкування, завжди шукає нового, старається вирішити позитивно всі проблеми у навчанні і вихованні на благо нашої меншини. За таку вартість бажаємо поздоровлення і успіхів.

Текст і фото
Анна БЕРЕГІЙ

Культурно-просвітницький часопис Союзу українців Румунії

РЕДАКЦІЯ: Головний редактор – Іван КОВАЧ

Редактори – Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ та Роман ПЕТРАШУК

Комп'ютерний набір – Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ

Техноредагування – Роман ПЕТРАШУК

Друкарня «RCR PRINT» Бухарест, Румунія; ISSN 1223-8988 Adresa redacției:

Uniunea Ucrainenilor din România, str. Radu Popescu nr. 15,

Sector 1, București, ROMÂNIA, Tel. 0212220748, 0212220753, Fax 0212220737

E-mail: vilne.slovo@uur.ro/ Адреса сайту СУР: www.uur.ro

Наклад фінансований
Союзом українців Румунії

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ

- За достовірність фактів, цитат, власних імен та інших відомостей відповідають автори підписаних матеріалів.
- Редакція може не поділяти точки зору авторів.
- Надіслані до редакції матеріали не рецензуються і не повертаються.
- Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати надіслані матеріали, не порушуючи їхнього основного змісту.
- З юридичної точки зору за зміст матеріалів відповідають їх автори.